

Затверджено на засіданні кафедри  
теорії та історії держави і права  
від 26 серпня 2025 р., протокол № 1

Зав. кафедри \_\_\_\_\_ Адамович С.В.

**ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ  
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 1-ГО КУРСУ  
ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»  
З НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
«ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА»  
НА ПЕРШИЙ СЕМЕСТР 2025-2026 Н. Р.  
(СПЕЦІАЛЬНІСТЬ D8 ПРАВО, ДЕННА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ)**

**Загальні методичні рекомендації до виконання індивідуального завдання**

Індивідуальне завдання з нормативної навчальної дисципліни «Теорія держави і права» передбачає написання есе на тему, яку студент обирає із запропонованого нижче списку. Перед власне написанням есе слід ознайомитись з науковою літературою з обраної теми, визначити основні її проблемні чи дискусійні аспекти і творчо переосмислити шляхи вирішення вказаних проблемних питань. Структура есе: 1) вступ (постановка проблеми, актуальність); 2) основна частина (аргументи «за» і «проти», аналіз різних підходів); 3) висновок (власна позиція, обґрунтована аргументами). Обсяг есе – орієнтовно 5 сторінок тексту (Times New Roman, 14 pt, 1.5 інтервал). Критерії оцінювання: глибина розуміння проблеми; знання різних філософсько-правових концепцій; аналітичність та критичне мислення; аргументованість власної позиції; логічність викладу; коректність посилань на джерела.

1. Значення юридичної науки у формуванні правової системи України
2. Стан та перспективи розвитку правової науки в Україні
3. Основні напрямки наукових досліджень в галузі теорії та історії держави і права
4. Загальна теорія права в сучасній Україні: радянські традиції та європейські перспективи
5. Правова реформа і методологія дослідження фундаментальних проблем юридичної науки
6. Проблеми трансформації методології вітчизняного правознавства: досягнення, втрати, перспективи
7. Методологічні проблеми юридичного прогнозування
8. Методологічні проблеми правової науки на сучасному етапі державотворення
9. Спеціальні методи теорії держави і права: проблеми застосування
10. Причини різноманітності концепцій походження держави
11. Обґрунтовані та необґрунтовані положення теологічної концепції виникнення держави
12. Критичний аналіз патріархальної концепції виникнення держави
13. Договірна теорія виникнення держави: аргументи та контраргументи
14. Обґрунтовані та необґрунтовані положення теорії насильства
15. Критика психологічної теорії виникнення держави
16. Історико-матеріалістична теорія походження держави: рівень наукового пояснення причин виникнення держави
17. Фактори, що впливають на виникнення сучасних держав
18. Теократичні концепції публічної влади: актуальність та критика
19. Публічна влада як суспільно-політичний феномен

20. Проблеми визначення поняття держави
21. Державний суверенітет: підходи до класифікації та рівні дослідження
22. Правові проблеми влади
23. Проблеми визначення природи влади у державно організованому суспільстві
24. Суверенітет в системі основних ознак держави
25. Теоретичні та практичні аспекти суверенітету народу, нації та держави
26. Національний суверенітет і його межі
27. Правові проблеми суверенітету і незалежності України
28. Нова роль держави як головного носія суверенітету в умовах глобалізації
29. Цінність держави як її соціальна сутність
30. Проблеми співвідношення державної і політичної влади
31. Проблеми визначення природи влади у державно-організованому суспільстві
32. Правові проблеми державної влади
33. Сутність державної влади в Україні
34. Співвідношення легітимності та легальності державної влади
35. Шляхи формування соціальної держави в Україні
36. Актуальні проблеми становлення соціальної держави в Україні
37. Соціальна сутність держави: теоретико-методологічні засади дослідження
38. Типологія держави: підходи в юридичній науці
39. Проблеми історичної типології держав за цивілізаційними та культурологічними критеріями
40. Проблема перехідного типу держави
41. Причини переходу від одного історичного типу держави до іншого
42. Функції сучасної держави: проблеми визначення та класифікації
43. Взаємозв'язок між сутністю держави і її функціями
44. Еволюція функцій держави
45. Глобальні проблеми людства і функції сучасної держави
46. Соціальна функція держави в Україні: проблеми реалізації
47. Шляхи та перспективи розвитку економічної функції сучасної української держави
48. Роль і значення духовно-культурної функції держави на сучасному етапі цивілізаційного розвитку
49. Сучасний стан та перспективи реалізації функцій сучасної Української держави
50. Принцип поділу державної влади та сучасні проблеми його реалізації в Україні
51. Загальноісторичне і національне у формі держави
52. Співвідношення типу, змісту і форми держави
53. Проблеми визначення сучасних форм державного правління
54. Різновиди республіканської форми правління: порівняльна характеристика
55. Нетипові форми державного правління сучасності
56. Проблеми становлення демократичного режиму в сучасному світі
57. Теоретичні підходи до визначення еволюції української моделі державного режиму
58. Державний устрій України: проблеми теорії і практики
59. Проблеми визначення сучасних форм державного устрою
60. Проблеми питання визначення статусу та класифікації федерацій
61. Проблеми визначення статусу конфедерації
62. Політичний та державний режими: теоретико-правові проблеми співвідношення
63. Політико-правові аспекти дослідження змісту та сутності авторитарної влади в контексті перехідних процесів
64. Проблеми визначення сутності тоталітаризму
65. Фактори демократизації сучасного політичного режиму України
66. Сучасний стан та перспективи розвитку державного апарату України
67. Феномен державного органу: теоретико-правовий і конституційний аспекти
68. Система стримувань і противаг в державному апараті: витоки та основний зміст

69. Стимування і протизаги в системі поділу влади в Україні: загальнотеоретичні проблеми
70. Принцип поділу влади в сучасній українській практиці
71. Принцип гласності в функціонування сучасної української державної влади
72. Поділ та єдність влади в Україні: інтеграційні механізми на парламентському рівні
73. Законодавча влада в Україні: проблеми та шляхи вдосконалення
74. Роль і значення президентської влади в сучасній Україні
75. Виконавча влада в Україні: проблеми функціонування і перспективи вдосконалення
76. Проблеми функціонування судової влади в Україні в контексті теорії поділу влади
77. Принцип народовладдя і його здійснення в Україні
78. Гуманістичний підхід до організації державної влади
79. Проблеми визначення та правового забезпечення функціонування місцевого самоврядування і становлення демократичної державної влади
80. Основні причини та умови виникнення права
81. Відносна самостійність історичного процесу виникнення і розвитку права
82. Первісне право та його форми
83. Трансформація соціальних регуляторів поведінки первісного суспільства в право
84. Раннє звичаєве право як активний фактор державогенезу
85. Роль держави у процесі становлення і розвитку права
86. Співвідношення права, закону та державного примусу
87. Шляхи виникнення права у різних народів світу
88. Цивілізаційна цінність права у демократичному суспільстві
89. Зміст і форма в праві: проблемні питання співвідношення і взаємовпливу
90. Співвідношення права і закону
91. Проблеми влади і права в умовах посттоталітарних трансформацій
92. Єдність цінностей та істини у праві
93. Традиції та новації в правовому розвитку
94. Проблема праворозуміння в основних школах права
95. Раціональне та позараціональне в праві
96. Наступність та запозичення в праві
97. Проблеми сучасного праворозуміння
98. Сутнісні особливості і призначення сучасного права
99. Сучасна концепція праворозуміння та його моделі
100. Західна традиція права: витоки, еволюція, перспектива
101. Сучасне європейське праворозуміння
102. Юридична і фактична рівність: проблема розмежування
103. Діалектична єдність об'єктивного і суб'єктивного права
104. Цінність права та її виміри в сучасному суспільстві
105. Право та справедливість: аспекти співвідношення
106. Право та свобода: діалектика взаємозв'язку
107. Регулятивний і ціннісний аспекти права
108. Відносна самостійність сучасного права
109. Взаємозв'язок і взаємодія права та держави
110. Сучасні загальнолюдські принципи права та проблеми їх впровадження в Україні
111. Юридична справедливість як принцип права
112. Принцип верховенства конституції та сучасні проблеми її реалізації в Україні
113. Значення принципів права у правотворчій та правозастосовчій практиці
114. Сучасні проблеми формування та розвитку нової парадигми права
115. Проблемні питання структури правової норми
116. Нетипові норми права: природа, особливості, значення
117. Норма права в системі чинників регулювання соціальних конфліктів
118. Співвідношення правової норми і статті нормативно-правового акту

119. Проблеми співвідношення та взаємодії норм права та норм моралі
120. Судовий прецедент і зловживання судовою владою
121. Принципи побудови системи джерел права
122. Теоретичні засади класифікації джерел права
123. Проблемні питання системи джерел права в Україні
124. «Правова форма» та «форма права»: основні аспекти співвідношення
125. Акти безпосереднього народовладдя як джерела права України
126. Місце нормативно-правового договору серед інших джерел права в Україні
127. Правовий звичай в системі джерел права України
128. Фактори, які обумовлюють різноманітність джерел права
129. Місце і роль закону у системі нормативно-правових актів України
130. Проблеми юридичної сили закону
131. Юридико-технічні вимоги до предмета закону
132. Проблеми чинності закону в юрисдикційній діяльності в Україні
133. Проблеми механізму забезпечення реалізації закону в умовах розбудови української правової держави
134. Проблеми формування концепції закону
135. Теоретичні основи класифікації підзаконних нормативно-правових актів України
136. Сучасний стан та перспективи розвитку підзаконних актів в Україні
137. Правотворення, правотворчість та законотворчість: проблема співвідношення
138. Проблеми юридичної техніки законотворення в Україні
139. Проблеми правотворчості в Україні
140. Проблеми методології законодавчої діяльності
141. Теоретико-правові проблеми законотворчості
142. Культурологічні проблеми правотворчості
143. Формування спеціальної юридичної термінології як спосіб удосконалення законодавства
144. Проблемні питання вдосконалення правотворчої діяльності в Україні
145. Правові фікції і правові презумпції: єдність та відмінність
146. Проблеми формулювання правил і засобів законодавчої техніки в регламенті Верховної Ради України та шляхи їх вирішення
147. Теоретико-правові проблеми дефініцій в законодавчих текстах
148. Проблеми гармонізації законодавства України із нормами міжнародного та європейського права
149. Західна традиція права у контексті формування кодифікованих актів на теренах України
150. Розмежування і взаємодія публічного і приватного права в системі права України
151. Природа методу правового регулювання
152. Критерії розмежування галузей права: проблеми визначення
153. Тенденції розвитку системи права України
154. Співвідношення національного та міжнародного права
155. Система права та система законодавства: співвідношення та перспективи розвитку
156. Проблеми кодифікаційного процесу в Україні
157. Нормотворча діяльність та проблеми систематизації законодавства
158. Систематизація законодавства України: проблеми і перспективи
159. Окремі теоретичні аспекти розвитку системи законодавства України в світлі правової інтеграції України з ЄС
160. Ефективність законодавства: тенденції розвитку і напрями вдосконалення

Підготував:

доцент кафедри теорії та історії держави і права \_\_\_\_\_ Андріюк В.В.